

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

คอมพิวเตอร์ มีใช้ครั้งแรกในช่วงปี ค.ศ. 1940 โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ในยุคแรก อุปกรณ์และส่วนประกอบต่างๆ มีขนาดใหญ่ ราคาแพง และมีค่าบำรุงรักษาสูง ในส่วนของซอฟต์แวร์นั้นจะประดิษฐ์ขึ้นพร้อมกับตัวเครื่องโดยเฉพาะ เพื่อใช้งานตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นรายๆ ไป จึงยังไม่มีปัญหาการลอกเลียนซอฟต์แวร์เกิดขึ้น ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้น ทำให้คอมพิวเตอร์มีขนาดและราคาลดลง จึงมีการใช้คอมพิวเตอร์กันอย่างกว้างขวางทั่วไป ผู้ผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์จึงพัฒนาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้สามารถใช้ได้กับซอฟต์แวร์ทุกชนิด จึงไม่จำเป็นต้องขายซอฟต์แวร์ไปพร้อมกับเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างที่เคยเป็นมา ทำให้การผลิตซอฟต์แวร์จำหน่ายแต่เพียงอย่างเดียวสามารถสร้างผลตอบแทนในทางเศรษฐกิจแก่ผู้ผลิตได้โดยตรง¹

เทคโนโลยีในการผลิตซอฟต์แวร์จำนวนมาก ที่สามารถทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย เป็นสาเหตุที่ทำให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์และการลอกเลียนซอฟต์แวร์ เป็นผลให้ผู้คิดค้นและพัฒนาซอฟต์แวร์ ได้รับผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากผู้บริโภคนิยมซื้อซอฟต์แวร์ที่ลอกเลียนแบบ เพราะมีราคาถูกกว่า และคุณภาพใช้งานได้ดีพอสมควร²

จากผลการวิจัยซึ่งได้เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต โดย International Planning and Research Corporation ซึ่งศึกษาการละเมิดลิขสิทธิ์ พบว่าอัตราการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ทั่วโลกในปี ค.ศ.2000 อยู่ในอัตราที่สูงถึง 37% และคิดเป็นมูลค่าถึง 11.75 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ 5 ลำดับประเทศที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์สูงสุดได้แก่ เวียดนาม, จีน, อินโดนีเซีย, ยูเครน และรัสเซีย หากแยกพิจารณาเฉพาะทางแถบเอเชียแปซิฟิกแล้ว พบว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์สูงขึ้นจาก

¹ ศศิวิมล เกษมศรี. “หลักการคุ้มครองซอฟต์แวร์ภายใต้ลิขสิทธิ์ของศาลสหรัฐ ต้นเหตุแห่งการผูกขาดและอุปสรรคในการพัฒนา”, จุฬาลงกรณ์วารสาร, 15(2535) : 86.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 87.

ปี ค.ศ.1999 ถึง 51% คิดเป็นมูลค่าถึง 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ³ ส่วนประเทศไทย มีอัตราการละเมิดลิขสิทธิ์สูงถึง 79% ในปี ค.ศ.2000 อยู่ในลำดับที่ 12⁴

ในประเทศไทย อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด มีมูลค่าสูงถึงปีละแสนล้านบาท และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในอัตราประมาณ 20% ต่อปี⁵ เมื่อพิจารณาถึงอัตราการละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์จึงเป็นปัญหาที่ร้ายแรงอันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ ขัดขวางการจ้างงาน ทำให้รัฐขาดรายได้ และทำให้ลูกค้าต้องหันจากประเทศคู่แข่งที่สำคัญในตลาดโลก⁶

ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยได้แก้ไขโดยจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศขึ้นเพื่อตัดสินคดีการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่การละเมิดลิขสิทธิ์ก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูง จึงควรสนับสนุนให้ผู้บริโภคใช้ซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของไทย และทำให้ผู้คิดค้นซอฟต์แวร์ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาซอฟต์แวร์อยู่เสมอ

ในปี พ.ศ. 2543 จังหวัดเชียงใหม่มีประชากรอาศัยอยู่ 1,500,127 คน⁷ จัดว่าเป็นเมืองใหญ่อันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ศูนย์การค้า รวมทั้งศูนย์การค้า คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงโดยเฉพาะ จังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำการศึกษาดังทัศนคติของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ที่มีต่อซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ เพื่อให้องค์กรธุรกิจ ผู้พัฒนาและผลิตซอฟต์แวร์ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด และเพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่รุนแรงในปัจจุบัน โดยผลการศึกษาวิจัยที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับจังหวัดที่มีการพัฒนาและขยายตัวในทางเศรษฐกิจเหมือนกับจังหวัดเชียงใหม่ได้

³ International Planning and Research Corporation. (May 2001). Piracy Study [Online]. Available: <http://www.bsa.org/resources/2001-05-21.55.pdf> [2002, January 28], p. 3

⁴ Ibid., p. 4

⁵ ศุภชัย บุญธีรารักษ์. กระบวนการตัดสินใจซื้อซอฟต์แวร์สำเร็จรูปของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544, หน้า 1.

⁶ BSA, ความสำคัญของอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์สำเร็จรูปบรรจุกล่องที่มีต่อเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, (พฤษภาคม 2541).

⁷ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. ดัชนีชี้วัดที่สำคัญของประชากรและที่อยู่อาศัย สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533 และ พ.ศ.2543 จังหวัดเชียงใหม่ [Online], หน้า 1. แหล่งข้อมูล : <http://www.nso.go.th/pop2000/finalrep/cheingmaifn.pdf> [2545, มกราคม 15].

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงทัศนคติของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์
2. องค์การธุรกิจผู้พัฒนาและผลิตซอฟต์แวร์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้ได้ผล และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค
3. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงแนวทางในการลดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่ร้ายแรงในปัจจุบัน